

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH

z dnia 4 listopada 1985 r.

w sprawie szczegółowego trybu postępowania przed konsulem.

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 9, poz. 34) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. W rozumieniu niniejszego zarządzenia:

- 1) konsulem jest kierownik konsulatu generalnego, konsulatu, wicekonsulatu i agencji konsularnej, jak również kierownik wydziału konsularnego przedstawicielstwa dyplomatycznego; w przedstawicielstwach dyplomatycznych, w których nie ustanowiono wydziału konsularnego, konsulem jest członek personelu dyplomatycznego tego przedstawicielstwa, wyznaczony przez Ministra Spraw Zagranicznych;
- 2) konsulem jest konsulat generalny, konsulat, wicekonsulat, agencja konsularna, wydział konsularny przedstawicielstwa dyplomatycznego, a także przedstawicielstwo dyplomatyczne, w którym nie ustanowiono wydziału konsularnego;
- 3) obywatelem polskim jest również osoba prawna, instytucja lub inna polska jednostka organizacyjna;
- 4) cudzoziemcem jest osoba fizyczna lub prawna, instytucja lub inna jednostka organizacyjna, która nie posiada obywatelstwa polskiego.

§ 2. Konsul wykonuje funkcje konsularne osobiście lub upoważnia do ich wykonywania innych pracowników posiadających stopnie służbowe konsularne lub dyplomatyczne, z uwzględnieniem przepisów, które określają czyn-

ności, do których wykonywania jest niezbędne upoważnienie właściwych organów administracji państwowej w kraju.

§ 3. 1. Konsul wykonuje funkcje konsularne w wyznaczonym mu okręgu konsularnym, obejmującym całe terytorium państwa przyjmującego lub jego część.

2. Konsul może wykonywać funkcje konsularne poza okręgiem konsularnym wyłącznie na podstawie decyzji Ministra Spraw Zagranicznych i za zgodą państwa przyjmującego.

§ 4. 1. Konsul wykonuje funkcje konsularne zgodnie z obowiązującymi ustawami i innymi przepisami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz z postanowieniami umów międzynarodowych, które obowiązują między Polską Rzeczpospolitą Ludową a państwem przyjmującym.

2. Konsul wykonuje funkcje, których nie zakazują ustawy i inne przepisy państwa przyjmującego lub którym nie sprzeciwia się to państwo.

3. Konsul przy wykonywaniu swych funkcji uwzględnia zwyczaje i praktykę międzynarodową.

§ 5. 1. Konsul prowadzi korespondencję z obywatelami polskimi, niezależnie od miejsca ich zamieszkania, w języku polskim, a z obywatelami, osobami prawnymi i instytucjami państwa przyjmującego — w języku tego państwa; jednakże na pisma i listy napisane do konsula w języku polskim udziela odpowiedzi w tym języku.

§ 6. Konsul powinien stanowczo i w odpowiedni sposób reagować w wypadku, gdy obywatel polski lub cudzoziemiec swoim działaniem lub zachowaniem uchybia powadze konsulatu.

Rozdział 2

Strony.

§ 7. Stroną w postępowaniu przed konsulem jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie. Stroną może być obywatel polski lub cudzoziemiec.

§ 8. 1. Strona może działać przed konsulem osobiście lub przez swego pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.

2. Pełnomocnikiem może być osoba fizyczna, posiadająca zdolność do czynności prawnych. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone do protokołu.

3. W sprawach mniejszej wagi konsul może zrezygnować z żądania pełnomocnictwa, jeżeli okoliczności wskazują na to, że występujący działa z upoważnienia strony.

Rozdział 3

Postępowanie przed konsulem.

§ 9. Konsul organizuje przyjęcia interesantów, udziela im niezbędnych informacji oraz przystępnie, konkretnie i ściśle wyjaśnia treść obowiązujących przepisów polskich i państwa przyjmującego. Jeżeli istnieją ku temu możliwości prawne i faktyczne, konsul powinien rozstrzygnąć sprawę natychmiast, wręczając lub komunikując stronie decyzję, a gdy takich możliwości nie ma, powinien określić w przybliżeniu termin zbadania i rozstrzygnięcia sprawy.

§ 10. 1. Konsul wszczyna postępowanie na wniosek strony lub z urzędu.

2. Strona może złożyć w konsulacie wniosek o dokonanie czynności konsularnej ustnie lub na piśmie. W wypadkach przewidzianych prawem wniosek powinien być złożony na piśmie.

§ 11. Jeżeli wniosek, który strona złożyła do konsulatu, nie czyni zadość wymaganiom ustalonym w przepisach polskiego prawa, konsul powinien wezwać stronę do usunięcia braków w terminie czternastu dni. Wezwanie powinno zawierać pouczenie, że nieusunięcie braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

§ 12. Wniosek o wszczęcie postępowania, który został złożony do konsulatu terytorialnie lub rzeczowo niewłaściwego, konsul niezwłocznie przekazuje do konsulatu właściwego, zawiadamiając o tym równocześnie wnioskodawcę. Jeżeli właściwy w sprawie jest organ administracji państwowej w kraju, konsul przekazuje wniosek temu organowi, zawiadamiając o tym wnioskodawcę.

§ 13. Konsul wszczyna postępowanie z urzędu w celu ochrony praw i interesów państwa polskiego i jego obywateli oraz w wypadku, gdy uzyska od władz państwa przyjmującego informacje o zdarzeniu, które wymaga podjęcia odpowiednich czynności konsularnych.

§ 14. 1. Konsul informuje stronę o wszczęciu postępowania oraz o przewidywanym terminie jego zakończenia. W razie potrzeby przesyła tej stronie odpowiednie formularze wraz z pouczeniem o sposobie ich wypełnienia i wymaganych załącznikach. Konsul nie zawiadamia strony o wszczęciu postępowania, jeżeli sprawa zostanie załatwiona w terminie nie przekraczającym 14 dni.

2. W razie powstania okoliczności powodujących konieczność przedłużenia ustalonego terminu załatwienia sprawy, konsul zawiadamia o tym stronę, wyznaczając równocześnie nowy termin.

§ 15. 1. Konsul porozumiewa się ze stroną zamieszkałą w państwie przyjmującym pisemnie lub ustnie. W razie potrzeby może on wezwać stronę do osobistego stawienia się w konsulacie. Jednakże powinien on zawsze uwzględnić wiek osoby wzywanej oraz wysokość kosztów podróży z miejsca jej zamieszkania do siedziby konsulatu. Konsulat nie zwraca kosztów podróży związanych z osobistym stawiennictwem strony, o czym powinna być ona poinformowana w wezwaniu.

2. Wezwanie nie może zawierać zagrożenia środkami przymusu.

§ 16. Jeżeli adresat odmawia przyjęcia pisma konsulatu, przesłanego mu przez pocztę lub w inny sposób, konsul zwrócone pismo załącza do akt sprawy z adnotacją o odmowie przyjęcia i ewentualnie o przyczynach odmowy. W takim wypadku uważa się, że pismo zostało doręczone w dniu, w którym nastąpiła odmowa przyjęcia. Dotyczy to również wypadku, gdy strona odmawia przyjęcia pisma, które miało być jej wręczone w konsulacie.

§ 17. 1. Konsul udziela niezwłocznie odpowiedzi na pisma, których autorzy występują do konsulatu jedynie o informację w sprawach konsularnych. Odpowiedź powinna być jasna, zwięzła i wyczerpująca.

2. Jeżeli problematyka poruszona w piśmie należy do właściwości przedstawicielstwa dyplomatycznego lub handlowego albo do innego przedstawicielstwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w państwie przyjmującym, konsul przekazuje to pismo właściwemu przedstawicielstwu, zawiadamiając o tym autora.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawach przekazywanych do decyzji organom administracji państwowej w kraju.

§ 18. Jeżeli w sprawie, która została wniesiona do konsulatu, decyzję może podjąć jedynie właściwy organ administracji państwowej w kraju, konsul przekazuje temu organowi sprawę do rozpatrzenia i decyzji.

§ 19. 1. Konsul może przekazać sprawę właściwemu organowi administracji państwowej w kraju pocztą dyplomatyczną lub zwykłą, w zależności od rodzaju sprawy i zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami.

2. Konsul może występować w określonych sprawach do organów administracji państwowej w kraju również telegraficznie, pobierając uprzednio od strony zainteresowanej odpowiednią kwotę tytułem zwrotu kosztów.

§ 20. 1. Konsul przed przekazaniem sprawy organowi administracji państwowej w kraju sprawdza, czy wniosek został przygotowany prawidłowo i czy załączono do niego wymagane dokumenty. W razie potrzeby wzywa on stronę do usunięcia braków, wyznaczając jej odpowiedni termin. Jeżeli strona nie usunie braków w wyznaczonym terminie, konsul pozostawia wniosek bez rozpoznania.

2. Konsul informuje stronę o przekazaniu sprawy organowi administracji państwowej w kraju i o przewidywanym terminie jej załatwienia.

§ 21. Konsul może w uzasadnionych wypadkach podejmować interwencję w celu przyspieszenia załatwienia sprawy przez organ administracji państwowej w kraju.

§ 22. Konsul powinien w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania decyzji organu administracji państwowej w kraju, zawiadomić stronę o sposobie załatwienia sprawy. Termin ten przedłuża się do 14 dni, jeżeli stronie ma być przekazana decyzja organu administracji państwowej w kraju na piśmie.

§ 23. Jeżeli obowiązujące przepisy nie stanowią inaczej, konsul w razie niemożności doręczenia decyzji organu administracji państwowej w kraju odkłada tę decyzję do akt i na tablicy ogłoszeń konsulatu wywiesza odpowiednie zawiadomienie na okres 14 dni. Z upływem ostatniego dnia tego okresu uważa się doręczenie za dokonane.

§ 24. Konsul doręcza dokumenty nadesłane do konsulatu przez organy administracji państwowej w kraju na wnioski obywateli polskich i cudzoziemców, skierowane bezpośrednio do tych organów. Dokumenty te powinny być doręczone zainteresowanym w terminie nie przekraczającym 14 dni, licząc od dnia otrzymania dokumentów, za pobraniem opłat ustalonych przez organy administracji państwowej w kraju i opłat konsularnych oraz za zwrotem kosztów rzeczywistych.

Rozdział 5

Postępowanie przed sądami i innymi organami państwa przyjmującego.

§ 25. Konsul zastępuje z urzędu lub zapewnia zastępstwo obywateli polskich przed sądami i innymi organami państwa przyjmującego w celu ochrony praw i interesów tych obywateli, jeżeli z powodu nieobecności lub z innych przyczyn nie mogą oni w odpowiednim czasie bronić osobliście swych praw i interesów ani nie ustanowili pełnomocników. O podjęciu w tym charakterze czynności konsul niezwłocznie zawiadamia obywatela polskiego.

§ 26. Jeżeli sąd lub inny organ państwa przyjmującego zażąda przedstawienia pełnomocnictwa osoby reprezentowanej, konsul powinien wystąpić do tej osoby o nadesłanie takiego pełnomocnictwa, informując ją równocześnie o wymaganej przez prawo państwa przyjmującego jego formie i treści. Konsul powinien równocześnie zażądać nadesłania dokumentów, które mogą potwierdzić istnienie praw i interesów obywatela polskiego. Osobę reprezentowaną należy też poinformować o kosztach postępowania i przewidywanym terminie zakończenia sprawy.

§ 27. Jeżeli sąd lub inny organ państwa przyjmującego wezwie obywatela polskiego zamieszkałego w Polsce do bezpośredniego udziału w postępowaniu przed tym sądem lub innym organem, konsul powinien uzgodnić z wywołującym sądem lub innym organem sprawę pokrycia kosztów podróży tego obywatela i wypłacenia mu diet.

§ 28. Konsul udziela obywatelowi polskiemu przebywającemu w państwie przyjmującym pomocy w postępowaniu przed sądem lub innym organem tego państwa. W szczególności informuje obywatela o stanie sprawy, o sądzie lub innym organie, przed którym toczy się postępowanie, i o przepisach dotyczących postępowania.

§ 29. Konsul, na wniosek obywatela polskiego zamieszkałego w kraju, występuje do sądów i innych organów państwa przyjmującego w sprawie uzyskania odpisów orzeczeń sądowych, dokumentów stanu cywilnego, zaświadczeń pracy i innych dokumentów.

§ 30. Konsul udziela pomocy obywatelowi polskiemu, który podczas czasowego pobytu na terytorium państwa

przyjmującego uległ wypadkowi, zachorował, utracił dokumenty, został zatrzymany lub aresztowany.

§ 31. Konsul udziela obywatelom polskim zamieszkałym w państwie przyjmującym informacji o prawie polskim i państwa przyjmującego, zwłaszcza o przepisach regulujących ich prawa, interesy i obowiązki. W razie potrzeby powinien wskazać urząd, który jest właściwy do załatwienia określonej sprawy w Polsce lub w państwie przyjmującym. W szczególności powinien otaczać opieką tych obywateli polskich, którzy niedawno osiedlili się w państwie przyjmującym.

§ 32. 1. Konsul podejmuje interwencję w razie stwierdzenia, że obywatele polscy są traktowani przez władze państwa przyjmującego gorzej niż obywatele państw trzecich.

2. Konsul powinien udzielić pomocy obywatelowi polskiemu w załatwianiu określonej sprawy, jeżeli organy państwa przyjmującego traktują tego obywatela w sposób tendencyjny i nieprzychylny, a odmowa załatwienia sprawy nie ma uzasadnienia według praw państwa przyjmującego.

Rozdział 6

Decyzje.

§ 33. Konsul przekazuje stronie decyzję na piśmie lub ustnie w zależności od rodzaju sprawy, obowiązujących przepisów i miejsca zamieszkania strony.

§ 34. Konsul przekazuje obywatelowi polskiemu zamieszkałemu w Polsce decyzję organów państwa przyjmującego, jeżeli dotyczy ona praw i interesów tego obywatela w państwie przyjmującym. W innych wypadkach konsul informuje organy państwa przyjmującego o możliwości doręczenia decyzji tych organów normalną drogą pocztową.

§ 35. Konsul, przesyłając decyzję stronie, poucza ją równocześnie o możliwości wniesienia odwołania. Jeżeli odwołanie ma być wniesione przez obywatela polskiego od decyzji organu państwa przyjmującego, konsul powinien poinformować tego obywatela, do jakiego organu i w jakim terminie można złożyć odwołanie, oraz w miarę możliwości pouczyć go, w jaki sposób należy uzasadnić to odwołanie.

Rozdział 7

Odwołanie.

§ 36. Odwołanie od decyzji konsula i od decyzji krajowego organu administracji państwowej wnosi się do konsula, który przesyła je wraz z własną opinią do właściwego organu odwoławczego w kraju najbliższą pocztą dyplomatyczną, załączając w razie potrzeby akta sprawy. W określonych wypadkach konsul może przekazać odwołanie telegraficznie lub zwykłą pocztą.

§ 37. Jeżeli konsul uzna, że odwołanie od jego decyzji jest uzasadnione, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję. W takim wypadku odwołania nie przekazują organowi odwoławczemu, chyba że strona zaskarżyła również nową decyzję.

§ 38. Konsul rozpatruje odwołanie od decyzji podległego mu pracownika i podejmuje decyzję. Od decyzji konsula służy odwołanie do organu odwoławczego w kraju.

§ 39. Strona może wnieść odwołanie w terminie 14 dni od doręczenia decyzji, a gdy decyzję zakomunikowano ustnie — od dnia ogłoszenia jej stronie.

§ 40. Konsul informuje stronę o decyzji organu odwoławczego w terminie 7 dni od jej otrzymania.

§ 41. 1. Obywatel polski przesyła odwołanie od decyzji organu państwa przyjmującego do właściwego organu odwoławczego tego państwa. Jeżeli jednak ten obywatel prześle odwołanie do konsulatu, konsul powinien przekazać je niezwłocznie właściwemu organowi odwoławczemu państwa przyjmującego.

2. Jeżeli organ odwoławczy państwa przyjmującego przekaże swoją decyzję w sprawie konsulatowi, konsul doręczy ją niezwłocznie obywatelowi polskiemu.

Rozdział 8

Terminy.

§ 42. Terminy ustalone w niniejszym zarządzeniu obowiązują, jeżeli szczególne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 43. 1. Jeżeli początkiem terminu jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Uływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

2. Jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się

najbliższy następny dzień roboczy. Za dni ustawowo wolne od pracy uważa się dni wolne od pracy zgodnie z ustawodawstwem polskim i ustawodawstwem państwa przyjmującego.

3. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w urzędzie pocztowym.

§ 44. 1. W razie uchybienia terminu konsul przywraca termin na wniosek strony, jeżeli ta uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jej winy.

2. Podanie o przywrócenie terminu wnosi się do konsula w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny jego uchybienia. Jednocześnie z wniesieniem podania należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

3. O przywróceniu terminu postanawia konsul.

Rozdział 9

Przepisy końcowe.

§ 45. Konsul pobiera za czynności konsularne opłaty i zwrot kosztów rzeczywistych zgodnie z obowiązującą tabelą opłat konsularnych.

§ 46. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1986 r.

Minister Spraw Zagranicznych: **S. Olszowski**